

Vtorek, četrtek in soto izhaja in velja v Mariboru brez pošiljanja na dom

za vse leto 8 g. — k,
pol leta 4 " — " "
četrt " 2 " 20 "

Po pošti:

za vse leto 10 g. — k
pol leta 5 " — " "
četrt " 2 " 60 "

SLOVENSKI NAROD.

Oznani:
Za navadno trisopno vrsto se plačuje:
6 kr. če se tiska 1krat,
5 " " " " 2krat,
4 " " " " 3krat.
veče pismenke se plačujejo po prostoru.
Za vsak tisek je plačati kolek (štampelj) za 80 kr.

Vredništvo in opravištvostvo je na stolnem trgu (Domplatz) hiš. št. 179.

Rokopisi se ne vračajo, dopisi naj se blagovoljno frankujejo.

Zarad visokih praznikov v torek ne bomo izdali lista; prihodnji „Slov. Nar.“ izide torej še le v četrtek.

Narodne ali politične stranke?

„Ustvarimo politične stranke na mesto narodnih.“ To je bila zadnja misel, katero je prejšnje ministerstvo obupnosti izdalo, od ktere je rešitve pričakovalo. „Ustvarimo politične stranke na mesto narodnih“ odmevalo je na komando že drugi dan po vseh nemških časnikih. Možje, ki so izdali to razcepljivo misel, so propadli, kakor pomladanski veter zasukali so tudi Nemci svoj plašč. O političnih strankah nočejo ničesa več vedeti, nekoliko dni že vsi priporočajo narodno združenje, seveda nemško-narodno, združenje brez ozira na politično in svobodnostno mišljenje, združenje vseh Nemcev proti vsem Slovanom. Vendar ne proti vsem: Poljaki so izvzeti. Podučljivo je bilo v tej zadevi slavljenje Rechbauerjevega imena v Gradcu. Gradec ima nekaj lastnega: graški politikarji so odkritosrčni in si dadé v karte gledati. Pri Rechbauerjevi svečanosti so gospodje govorniki iz šole ovajali, kako pametno je Rechbauer ravnal, ko je hotel Poljakom usta zamašiti: „Zadovolimo Poljakom, potem bomo lahko tlačili vse druge Nemce, in Poljaki nam bodo pomagali“, to je v bistvu smisel vseh govorov, ki so se govorili pri priliki Rechbauerjeve zaupnice. „Na Kranjskem, na Goriškem in v Trstu imamo varovati nemške koristi, v Galiciji itak ni nič opraviti“ — tako je modroval eden graških politikarjev in vsi so mu pritrjevali. „Tagesp.“ pa je pisala k temu komentar, ki se glasi: „Sami ne moremo zmagati državopravne opozicije. O tem so nas podučili dogodjaji. Ne preostaje nam torej družega, nego iskati si zaveznikov. In zavezniki nam morejo, bodo in morajo biti Poljaki. Proti slovanski opoziciji nimamo druge zveze, kakor ono s Poljaki, ki nimajo nobenega razloga delati proti nam, ktere nasprotno vse njih stanje sili v zvezo z nami, s kterimi se moremo torej brez

nevarnosti in koristno združiti.“ Ne vemo, ali bodo Poljaki hoteli biti orožje proti Slovanom; da bi jih Nemci radi rabili za ta namen, to je gotovo.

Kdor je količkaj opozoval nemške izjave zadnjega časa, moral je najti, da se Nemci brez razločka kličejo k slogi, k narodni zvezi neglede na politično mišljenje, k zvezi proti Slovanom. Ustvarjanje političnih strank so opustili in so se postavili popolno na narodno stališče. To si moramo zapomniti, učiti se od nasprotnika. Tudi pri nas je bila do zdaj neka nezaupnost med ljudmi. Po sili so se hoteli Slovenci razločevati v klerkalce in liberalce — vsaj na tihem, če ne toliko v javnosti. To mora nehati. Kakor Nemci zdaj poudarjajo nemško narodno stališče, tako moramo mi poudarjati slovensko narodno stališče in na tem stališču se moramo najti vsi: duhovniki in neduhovniki, izobraženi in priprosti kmet.

Proč z malostimi: nemška stranka nam bo stala kot mogočna falanks zedinjena nasproti, in ako se cepimo med seboj, sami podpiramo protivna prizadevanja. Klerikalci in neklerikalci bodo imeli dokazati, ali so Slovenci, ali niso, in to bodo dokazali, ako složno in v porazumljenji ravnajo. Kjer moremo pri volitvah zmagati z duhovnikom, zmagajmo z duhovnikom, kjer s svetovnjakom, zmagajmo s svetovnjakom: delajmo vsi kakor en mož, delajmo vsi za narod. Pa začnimo delati. Vsak okraj naj se hitro dogovori o prihodnjem kandidatu. Centralizirati se take stvari ne dadé: bodimo centralizirani samo v misli: zmagati moramo, da pa zmagamo, treba je delati, složno delati, z vsemi močmi delati.

Še v enem oziru moramo Nemce posnemati. Oni si iščejo zaveznike, in če bi bil ta zaveznik tudi Slovan. Iščemo jih tudi mi. Našli jih bomo, vsa opozicija mora ostati, ali vsaj postati sporazumljena, edina, složna. Čehi so nam pokazali lep izgled. Predzadnja „Politik“ vabi na skupno delovanje vse opozicije. Njeno vabilo se nam zdi toliko važno, da naj vsaj nekoliko iz njega povzamemo za naše občinstvo. Zrelih českkih politikov vabilo se glasi: „V sedanji prehodni dobi

se moramo vsi v tem složiti, da ne zabredemo v napake, ktere smo od leta 1867 sem opazovali pri Slovincih in Poljaki. Poljak, Slovec, Tirolec in Tržačan, kakor tudi prebivalci česke krone vsi hrepene po tem, da se ustvari stanje, katero bo spoštovalo stare pravice in moderne potrebe vsacega teh narodov. Stopimo torej v ožjo dušno zvezo med seboj, primerimo vse naše tirjatve med seboj in zagotovimo si svoje specialne pravice, kolikor se le skladajo z občno koristjo. Porabimo čas, ki se nam je še enkrat ponudil k obnovljenju trdne zveze, zveze, ki bo k zmagi peljala naša načela in pogoje našega obstanka med seboj zvezala vsem na korist in blagor. Mi moramo ostati v natančnem porazumljenji med seboj, ako hočemo osramotiti zvižaje naših nasprotnikov, ki imajo zmerom isti cilj — razcepiti nas. Naj se ne dà noben narod od skupne zastave odvrniti z obljubami, ki se bodo morebiti njegovim voditeljem zašepetala na uho! Ohranimo si v spominu preteklost, ki nas je s tisočimi bridkimi dogodjaji podučila, da nam vsem more le trdna sloga zadovoljiti in spolniti naše pravice. Izogibajmo se vabljenju naših nasprotnikov, in ko bi še tako sladko vabili! Pač bode Pemec in Moravec ostal pri svoji deklaraciji, pač naj si Poljak zagotovi svoje pravice v polni meri, pač naj si Slovec in Tržačan svoje razmere uravna po svoji potrebi, naj se drži Tirolec svojih starodavnih deželnih ustanov, privilegij in pravic: toda vse se dá tako urediti, da se bo urejalo v splošnem sporazumljenji, s čegar pomočjo edino se dá nov boljši red ustanoviti in zavarovati.“

Naj bi slovenski možje, kterim je narod zaupno izročil svojo osodo, ne prezrli tega poštenega vabila, in ne zamudili prilike slovanske solidarnosti zopet se poprijeti. Slovenski narod brez razločka na stanove in politično mišljenje naj jih podpira drže se brez malostnih obzirov in nepraktičnih muh trdnega gesla: Složno med seboj, složno z državopravno opozicijo; vsak za vse, vsi za vsacega — po pravici in poštenosti!

Listek.

„Tisoč duš“ Pisemskega.

Zadajic smo omenjali, kako z nehanjem znanstvenega časnika „Buda-Pesti Szemle“ magjarsko literarno gibanje dan za dnevom bolj rakovo pot nastopa in bije s tem hiranjem v tempeljnu evropske kulture o prihodnosti magjarskega življa bolj po mrtvaškem zvoncu, nego vse deklamovanje proti ruskemu barbarstvu, katero preti po votlih frazah magjarskih kričalcev enako vesoljnemu potopu vso „zapadno“ kulturo s površja Evrope poploviti. Ali na žalost globoko mislečih in kolikor toliko učenih Magjarov kakor je baron Eötvös, in na radost vsega slovanstva so dejanjski odnošaji ravno narobe: slovanska znanost in umetnost se dan za dnevom bolj razcveta na strašen srd vseh „zapadnih“ narodov in najboljši Magjarov. Med vsemi slovanskimi plemeni pa to razcvetanje pri severnih „barbarih“ najlepše gre v klasje. Tem vrsticam je dala povod nova zvezda, ki se je na obnelji ruskega lepoznanstva prikazala. Vprašamo, kateri izobraženec celega sveta, kdor se z lepo literaturo bavi, ne pozna v vse evropske jezike prestavljenih proizvodov Ivana Turgenjeva, da ne govorimo o ruskih pripovednikih starejše

dobe, kakor o Gogolu, grofu Solohubu. Vsakteremu teh pisateljev ne bi mogel razuu barona Eötvösa nobeden magjarskih romanopiscev niti opank odvezati. — Znani na Dunaji živeči nemški kritik Ferdo Kürnberger je dovršil pred 3 leti jako obširno kritiko o Turgenjevu z izrekom: kar je Shakespeare za dramatiko v svetovni literaturi, taisto je Ivan Turgejev za pripovedko. — Ali konec lanskega leta je izšel na Ruskem roman pod naslovom „tisoč duš“, kterega je napisal Aleksander Pisemski, še mlad pisatelj v centralni Rusiji živeč. — Kritika pravi o tem romanu, da žuga že davno utemeljeno slavo Ivana Turgenjeva otemniti. Začetek tega leta ga je prestavil dr. L. Kayssler za Berlinsko „Spezialische Zeitung“, in izšel je te dni ravnokar ves roman v nemški prestavi pri založniku Gerschelnu v Berlinu v 2 zvezkih. „Tisoč duš“ dela v nemškem slovenem svetu velik hrup, — pa pustimo o tem obče znanega nemškega kritika in pesnika Julija Rodenberga govoriti, da ne bi se nam očitalo, ako samo slovansko kritiko navajamo, da govorimo pro domo sua, ali pa da hočemo obče slovansko zavarovalno društvo za med-sobno kadiljenje ustanoviti. — Kdor le Julija Rodenberga iz mnogobrojnih feuilletonov v „N. fr. Presse“ pozna, bo vedel, da je zaklet neprijatelj vsega, kar le malko po slovanščini diši, torej gotovo o ruskem ro-

manu Pisemskega za nas nepristransk kritik. — On piše v dokladi „Augsb. Allg. Zeitung“, da sta, kar se risanja značajev in društvenih odnošajev celega naroda tiče, samo dva romana, kterih eden že dela, drugi pa bo še le delal dobo v pripovednem slovstvu 19. veka, to je „Vanity fair“ (= semenj nečimernosti) pred tremi leti umrlega Angleža Thackeray-a in „tisoč duš“ Rusa Pisemskega. Kakor v „Vanity fair“ celo angleško društvo vseh stanov iz začetka 19. veka pred bralcem defilira, tako se čitatelju v ostro naznačenih karakterih predstavlja ruski svet iz sredine našega stoletja vseh činov in razredov. Akoravno je že človek blaziran, nadaljuje J. Rodenberg, po študijah in po branji brezbrojnih izvrstnih romanov in pripovedek iz vseh evropskih literatur, vendar ga Pisemskega umotvor tako zanima, da ga ne more iz roke položiti, predno ga vsega do kraja ne prebere; in ko ga je človek prebral, vidi še le, kakšen užitek si je s tem napravil in kako ugoden vtis mu je zapustil Pisemski kakor za veke drag, nepozabljiv prijatelj.

Toliko Julij Rodenberg o Pisemskem.

Kdor ve, kako imenitno mesto Thackeray v angleškem slovstvu kakor pripovednik in humorist, posebno pa s svojim romanom „Vanity fair“ zavzema, vedel bo še le popolnoma Rodenbergovo kritiko ceniti. V kaki slavi

Dopisi.

Is Ljubljane 14. aprila [Izv. dop.] Naš mestni odbor je res unicum vseh avstrijskih magistratov. Glava tega čudnega aparata naših vladnih privržencev dr. Suppan je lansko leto enkrat hotel pokazati znanje slovenskega jezika s tem, da je prav cinično prevodil besedo: starešina v nemški „vorsäuer“. Res prav germansko! Nedavno je poslal nek znan slov. meščan nemško vabilo nazaj na magistrat s željo, da bi se mu pisarilo v domačem jeziku. A kaj se mu odgovori? Liberalni (!) naš župan, ki je za časa svoje instalacije govoril tudi prav „fleten“, na pamet naučen slovenski govor, tirjal ga je k sebi, da bi se napravil zaradi te stvari poseben protokol. Če bi se moral zaradi vsacega nemškega akta delati še poseben zapisnik, potem bomo kmalu zasuli mestno hišo s popisanim papirjem in gospodje zasedovalci kiruličnih stolov bodo kmalu nehali dihati. — Pri zadnjem novačenju je prišel na ogled tudi čitalniški točaj. Ko ga zagleda mestni odbornik krojač Fink, kterega je poslal magistrat — o ironije osoda — za komisarja za ta posel, jel je veselja skakati in kričati: „Kellner aus der čitalnica; tauglich, tauglich!“ Hitel ga je predstavljati tudi vojaškim zdravnikom kot „windischen Kellner;“ a bil je na veliko žalost g. Finka za nesposobnega spoznan. Kdo bo potem še trdil, da naši mestni svetovalci niso udarjeni s slepo strastjo! O tem krojači je že „Slov. Narod“ povedal, da dela vsak dan par ur pod svojo streho na samokotu gimnastične vaje. Mi mu želimo, da bi ga ta čudna pošast pripeljala zopet na pravo pot, da bi zopet našel pravo svojo narodnost in vero, katero oboje je zatajil. — Tudi v Ljubljani smo sprejeli državnega poslanca dr. Tomana vsled izstopa iz cis-lajtanskega zborališča prav slavno na kolodvoru. V ponedeljek bo menda bakljada; seveda ako jo bode dovolil slavni magistrat. Dr. Toman je torej zopet v naši sredi; da bi se le ne navzel v Ljubljani preveč separatističnih načel ter podrl zadnje dejanje, katero smo tako z veseljem pozdravili. — Društvo „Sokol“ misli napraviti letošnje poletje več izletov na deželo, ako mu jih zopet ne prepovejo liberalni (!) ljubljanski in vladni aparati.

Is Ljubljane 14. aprila. (Nekaj besed v o b r a m b o.) Z velikim veseljem opazujem že dalj časa veselo gibanje na diletantiških odrih naših slovenskih čitalnic, med kterimi je ena prvih in najmarljivejših n o v o m e š k a. A dopis v zadnjem „Narodu“ iz Novega mesta sili me, da nekoliko odgovorim, da se ne bi napak umelo ono očitane dramatičnemu društvu, da ono h r a n u j e r o k o p i s e i g r o k a z o v l e z a s e, in da sploh ni ustrezno vnenjim društvom. To očitane, katero g. dopisnik — vem da ne iz hudobnega namena — vali na društvo, ni opravičeno, ker je

društva prvi namen skrbeti na vse strani za napredek slovenske dramatike, kteremu ni postalo nezvesto. Da rokopisov svojih ne izpsoja, je res, in to vsled odborovega sklepa; naznanilo pa je po javnem potu, da rado oskrbi prepise, ker bi bila pri razpošiljanju edinega rokopisa nevarnost, da se založi ali celo izgubi, kakor se je že zgodilo. Ravno tako ni društvo krivo, da ne more že zdaj izdajati več število natisnenih igrokazov na leto, ker ono še zdaj nima tiste dejanske denarne podpore slovenskih izobraženih domoljubov, vsled ktere bi mu bilo mogoče tudi na tem polju še izdatnejše delati. Da knjige za leto 1869. še le zdaj pridejo na svetlo in sicer 5 vezkov, ki bodo obsezali 3 večje igre, 2 manjši in 2 opereti, tega je krivo v prvi vrsti lansko društveno vodstvo, in v drugi vrsti tiskarnica, ktera ni mogla izvršiti dela o pravem času in kakor je želel odbor že meseca januarja. Kar pa je tiskanih, dozdej v čitalnici novomeški še ne igranih igrokazov, te sem poslal že davno čitalnici in eno pisano z vsemi nalogami, kar menda gosp. dopisniku ne bode neznano. Prepisov iger pa ni mogoče oskrbeti v taki naglici, kakor se včasih želi, in kateri ni moč ustreči pri najboljši volji. Omenim naj tu le, da je v prepisovanju več igrokazov za čitalnico novomeško in ptujsko, in da se enako rado postreže vsem družim, le tirjati se ne sme, kar ni mogoče, ker je včasih prav težko dobiti zanesljivega prepisovalca, ki bi ob enem tudi hitro izvršil svoje delo, ob enem pa se mora tudi gledati, da prepis — ki je že sam na sebi jako drag nasproti tiskani igri — ne pride celo predrag. Le če bode dram. društvo imelo vsaj važnosti namena primerno število podpornih udov, kterih dozdej žalibog še nima — v Novem mestu n. pr. ima le 3 podporne ude — potem bode mogel obogatiti repertoar tiskanih igrokazov, tako da bode vsaka čitalnica dobila vsako leto toliko novih iger, da jej bodo zadostovale na vse strani. Da se to doseže, treba pa složne delavnosti in dejanske podpore društvu, katero ima važno a težko nalogo. Še enkrat pa omenjam, da rado oskrbi društvo prepise vseh svojih rokopisov, in to zdaj tem laže in hitreje, ker ima stalne prepisovalce. Toliko za denes, prihodnjic morda kaj več.

Josip Noli,
tajnik dram. društva.

Is Metlike, 12. aprila. [Izv. dop.] „Slov. Nar.“, ki je v št. 21. t. l. zbog nepovoljnega glasa o čitalnici metliški zajokal, priobčujem na tolažbo, da je novi občinski zbor v 1. svoji seji denašnji imenoval odbor, ki ima nemudoma delati, da se bode o veliki noči (uskrsu) slavil tudi uskrs metliške čitalnice. Ni dvombe, da se ne bi to lepo narodno delo po zborovi volji dokončalo, kajti na čelu tega odbora imamo g. Miroslava Horačka, a on je poštenjak, da jemalo takih, kajti ko bi jih bilo v Zagrebu več takih kakor je on, nikdar

ne bi bil Rauch v banskih dvorih kvartirja našel, niti bi se bili gladni njegovi purani po lonjskem in drugem narodnem polju pasli, in da-si je Horaček „dušom in telom“ Hrvat, vendar nikdar ne zataji prirojene mu ljubezni do Slovencev, kterih ne stavlja ni nad-se ni pod-se, nego kot brat brata poleg sebe; zato ga tudi vse rado ima, zato smem tudi reči, da ne bo njegov glas nikdar glas vpijočega v puščavi. To radostno vest pošiljam namesto pisanic (pirhov) tudi onemu gospodu v Beči, ki je pred nekimi dnevi poslal svojemu Suhorskemu prijatelju ta-le postscript „metliška čitalnica: requiescat in pace.“

Zakaj se metliško nebo vedri in občja veselost budi, tudi to Vam bom povedal, za zdaj samo toliko, da kakor niso hoteli imeti Čehi nobene sprave z ministertvom Giskra, tako ni mi s županstvom Salloker.

Metliška zbornica se spet odpre 20. t. m., ondaj bote seznali, ali je mož beseda, ali figa mož?

Politični razgled.

„Wien. Ztg.“ oglašja, da je Nj. veličastvo podelilo grofu Potockemu in prejšnjemu ministru dru. Bergerju dostojanstvo tajnega svétništa.

Prejšnji gg. ministri so se ali pismeno ali ustno poslovali in novi so brez posebnega hruma nastopili svoja posla. O Tanffeju se pripoveduje, da je le prav začasno prevzel notranje ministertvo, dokler se namreč ne najde drug minister te baže, in še to je storil le na posebno prošnjo predsednika Potockega in cesarja samega.

Graf Leo Thun jo razglasil pismo na fevdalno veliko posestvo, v kterem pravi, da so sedanje razmere začetek boljših časov, in spodbuja stranko „Vaterlanda“, naj ne pusti rok v naročji ležati, ampak naj začne vspešno agitacijo za prihodnje volitve.

Iz vojaške granice se neprestano oglašajo tirjatve, da mora Ogerska še enkrat zaslišati Hrvaško, Slavonijo in vojaško granico in sicer zaslišati brez pritiskanja in kot ravnopraven državni oddelek, potem pa mirno, trezno in z državniško modrostjo poslušati pravične tirjatve teh dežel in se na podlagi popolne enakosti ž njimi pobotati. Sicer je ogerska prihodnost zidana na pesek!

Pražki listi se še vedno ne morejo sprijazniti s sedanjim ministertvom. „Pol.“ piše: Do tega trenutke nam ni znan niti program, niti ktera druga manifestacija ali kakšen vladen čin novega ministertva — k večjemu če hočemo poudarjati pritiskanja naših časopisov; to se pač nikjer ne razločuje od ravno propadle politične maščevalne dobe. — Opomniti je, da se v Pragi še vedno pridno konfirca in toži. Po večem navetujejo nemški listi obsirno amnestijo za vse po-

Angleži sami „Thackeray-ov vanity fair“ imajo, naj pokaže ta-le anekdota:

Vsemu svetu je znano, da sta si Lytton Bulwer in Benjamin Disraeli poprej svojo slavo kakor romanopisca utemeljila, predno sta za parlament kandidirala in jo potem v svoji parlamentarni kariéri celo večkrat do ministertva dotirala. Ta izgled pred očmi imevši je tudi Thackeray njega dni — mislim bilo je pred 10 leti — v Edinburgu kakor kandidat za parlament nastopil. Ali slovečemu pripovedniku se je ista dogodila, kakor zadnjic slavnemu John Stuart Mill-u v Londonu, da je popolnoma propal in da je bil nek neznanen „homunculus“ mesto njega izvoljen. — Ta poslaniška nesreča Thackeray-ova je dala potem „Times“ povod, da je cel uvoden članek v njegovo tolažbo napisala in rekla, da udje angleškega parlamenta imajo marsiktere lepe zmožnosti in veliko modrosti v sebi, ali vseh 654 angleških poslancev ni v stanu „Vanity fair“ napisati!

Iz tega se lahko razvidi, da Pisemskega „tisoč duš“ s Thackeray-ovim „Vanity fair“ primerjati, pravi se mu višo literarno vrednost prisvojati, nego večini pripovedek in romanov, kar jih je to stoletje na kontinentu izšlo.

Tako stopajo severni „barbari“ dan za dnevom z

večo pogumnostjo in z večim ponosom na oder duševnega svetovnega življenja. Ne bo morebiti pol veka preteklo, da bo treba v izobraženem svetu in posebno v salonu tako dobro poznati literaturo severnih „barbarov“, kakor se dandenes zahteva poznanje angleškega, francoškega in nemškega slovstva in tako se spolnjujejo preroške besede našega Hermana: „Bog kliče in Slovani predolgo tlačeni stopajo združeni čvrsto pred svet na svoje slavno mesto.“ —

V Mariboru, 14. aprila 1870.

Dr. Valentin Zarnik.

Harambaša.

(Zgodovinsko-romantičen obraz. Česki spisal Pr. Chocholoušek, poslovenil Podgoričan.)

(Dalje.)

Marjanko umolkne in molči nekoliko časa, pomakne kapo (fez, čapka) na stran, potlej pa zopet s ponosnim glasom jame devi razkladati: „Kaj imaš tu tako dragocenega, kar te tako zanimlje? Tvojega očeta „konak“, pogrnen s šarenicami, „kioski“ — ovenčan s cveticami in z jazminom, kaj ti je do vsega tega? Ozri se na naše gore! Ali je tvojega očeta konaku

obok podoben nebeškemu oboku? Če se sprehajaš razpenja se nad teboj gozdnega drevja zeleni baldahin; stopi — kamor koli, povsodi hodiš po šarenicah, po takovih, kakoršnih bi zastoj iskali vzori v Kašmiru in Perziji. Sè slehrnim korakom otreseš sto rosnih demantov, ki žaré jasnejše, nego gori vse drago kameenje v Golkondi; a vendar-le ti jih solnce slehrno jutro vse polno nasuje okrog in okrog; o, to večno, to neizmerno morje demantov! o te travnate šarenice! A ko zgoré pod solničnimi žarci, potlej tvoja noga slehrno trenoteje razspé mnogo cvetic, upletenih v šarenico, umirajoče cvetice pak bodo vonjavo širile okrog tebe, vonjavo táko, kakoršne nijma kadilo Arabistana. Odgovôri: ali te sultan more nadariti z dražimi zakladi? — A saltimbanke — kako te mogó te kratkočasiti? Rajša bodeš poslušala slavca, ki ti bode ljubezen pel, predno te objame spanje; dej, tvoja razotožena duša naj se bode kopala v rajskem razkošju. Rajša jemi rano zjutraj srkati pojočega ščinkovca glas, rajša poslušati škranca, pa se ti prignjusi mrklost mamljivih saltimbanek. Rajša naj se bodeš ozirala okrog za leverico, kako skače z drevesa na drevo: videla bodeš, da pogled na vaših plesalk zveržene ude nij tako mil. Ali pa se bodeš ozirala k višku: kako sokol ob vetru kroži visoko pod nebom, in orel — kako pod solničnimi

litične „hudodelce,“ zlasti za časnike in zaprte du-najske delavce.

Iz Moravske se neprestano oglašajo srenje in druge javne korporacije, ki poudarjajo, da se mora Pemska, Moravsko in Šlezija zopet združiti, in ki vsa-cega imenujejo izdajavca domovine, kdor bi kaj protiv-nega počel proti tej zvezi.

„Pol“ piše iz Moravskega: „Le naj se na kompetentnem mestu poskusi, vrniti nam naše pravice in tako pridobiti si naše zaupanje, pa se bo de poka-zalo, kako gorko se bo de naš narod ogrel za Avstrijo, ki se res ne more ponašati s tem, da bi zaslužila lju-bezen Čehov. Predno pa se ne bo de to poskusilo, ostanemo zapéti, ostanemo v močni trdnjavi našega hi-storičnega prava, katero vedó kot svéto dedščino oče-tovsko braniti njih vnuki.“

O Smolki je brati, da si v poljskih krogih pripovedujejo, da bi bil on pripravljen sprejeti mandat za državni zbor, da bi torej tudi s svojo stranko delal za to, da bi Galicija poslala svoje poslance v državni zbor na Dunaj.

Iz Rusije se piše v „Wand.“ o velikem in ob-širnem oboroževanju. Vojni in minister marine, pod po-krovatelstvom velikega kneza Konstantina drug družega skušata prekositi v oborožanju in reorganizacijah.

Iz Pariza se brzojavlja 14. aprila: Uradni list bo de oglasil, da sta ministra Daru in Buffet odvezana svojih poslov. Olivier bo začelo prevzel zunanje mini-sterstvo, Segris pa finance.

Bavarski kralj se je v posebnem pismu zahva-lil nemškemu učenjaku Döllingerju za njegove članke „das papsthum und der staat“ v „A. Allg. Ztg.“ „Vselej mi je živo zadostenje, — piše kralj — kader vidim, da velika politično-cerkvena dnevna vprašanja svobodno in odkrito razpravljajo nositelji nemške vednosti.“

Razne stvari.

Z. (Kakoršen je bil Cenek, tak je tudi Cene.) Kranjski deželni poslanec, ki je bil na gimnaziji dr. Kljunov sošolec v Ljubljani, pripovedoval nam je to-le anekdoto iz tistega časa: Takrat še ni bilo sicer nikjer o narodnosti govora, ali dijaki v šoli so se le vendar v škrijce in kmečke sinove ločili. Po nekakem instinktu so že takrat škrijci nemškutarili in kmečki sinovi so se med seboj najraje slovenščine po-služevali. (Dr.) Kljun kakor rojen (ljubljanek) proletar-ec je imel pravico in priložnost se tem ali onim pri-družiti. — Pa vsakdo lahko ugane, da se je Cenek s škrijci spajdašil, ker je bilo bolj „nobel“. — Kakor je med dijaki navada, vredovali so takrat škrijci pisan nemšk lepznanski list med seboj, kateremu je bil glavni sodelavec naš Cenek. — Z velikim ponosom pokaže

žarki pluje visoko nad teboj. A vaše igre?“ — našmehe se zaničljivo, „idi nas gledat, kako pobijamo Turke, kako davimo poturčence. Hoj, nam kri drugače vre po žilah! Puške nam grmé, hanžari zvené — krhajo se v boji s turškimi jatagani. Mi igramo, da o vsakej priliki, zató da priigramo življenje, Kriščevo slavo, slavo hajduško! Zamakni se v vse to, pa te omami smodnik, omami bojni krič! Truma krokarjev in jastrebóv kroži po zraci, hajduci pak jim užitek pripravljajo. — Oj, kako krasne so naše gore, in kako slavno je hajduško življenje!“ — vsikrikne razotožen. „Idi z menoj, ljuba zvezda,“ — vzdihne in poklekne pred-njo, „zapústi te temne brloge, ta Sarajevski smer-rad; tam na gorah je svobodno in ljubeznjivo, tamkaj zmérom veje čist zrak, — ta ti bo de rudil obličje, angelj moj! Idi, o idi,“ — in roci stegne po njo, „po-moli Krista, priporoči se njegovej materi — Mariji; jaz se oglašim s svojo puško na gorah, bratje junaci pak zavrisko; moj oče te pobjagoslovi, moja mati te nauči božje molitve, a pop, ta naju zveže. Idi, Fati-ma,“ — srči jo dalje, „précej jutri bo deš moja soproga, žena hajduku; veselo gore pozdravijo svojo kraljico, kajti kraljevala bo deš svetu povsodi, koder pluje moje oko, koder sičejo moje krogle,“ — in objame jo okrog pasu i pritisne na prsi. (Dalje prih.)

enkrat nek nemškutar tak list kmečkemu sošolcu po-udarjaje, kako izvrstne novele že Kljun zdaj piše. Ali kako se začudi ta dijak, zdaj kranjski dež. poslanec, ko vidii, da je Kljunova „izvirna“ (!) novela od besede do besede iz „Illyrisches Blatt“ prepisana!! — Se ve, na to strašen škandal v literarnem društvu škrijcev in pozivanje Ceneka na račun, da se je drzil jih tako osramotiti in mistificirati. — Razumeva se samo ob sebi, da Cenek ni prišel računa dajat, ampak šel je med svoje tovariše kmečkega stana z rokama mencaje in krohotaje se pripovedoč, kako je te neumne in nevedne škrijce, ki nič ne bero, „zanalašč“ za nos vodil in jih tako pred celo šolo blamiral! — Morebiti se bo tudi Cene pri prihodnjih volitvah zopet kot kandidat pri na-rodni stranki predstavil rekoč, da je iz golega slovan-skega rodoljubja „verfassungstreu“ in nemškutar postal, da je s Šindlerjem in Nacetom v španoviji „za nalašč“ pomagal sedanjo sistemo ad absurdum dopeljati!

* (C. kr. kmetijka družba v Ljubljani) bo de imeja 4. maja t. l. ob 9. uri dopoludne na svojem vrtu na spodnjih Poljanah svoj občni zbor. Obravna-valo se bo de po sledečem programu:

1. Sporočilo o postavi za trgatav od 1860. leta.
2. Sporočilo o učilnici kmetijstva, ki naj bi se napra vila na Kranjskem.
3. O potrebi, da se odstranijo nekatere napake pri eksekutivni razprodaji nepremakljivega posestva.
4. Sporočilo o tem, kar je glavni odbor storil za po-vzdigo konjereje na Kranjskem.
5. Kako bi se dala trgovina z Vipavskim sadjem po-spešiti.
6. Predlog o znižanju vožnine za živinsko krmo po železnici.
7. Drugi predlogi posameznih družbenikov, ako se z ozirom na 19 §. družbenih pravil popred naznanijo predsedstvu.

Pri tej priliki naznanja glavni odbor: S tem zbo-rom se združi tudi razstava poljedelskega orodja, kme-tiskih pridelkov itd. Glavni odbor stavi na ogled vse za napredek predivstva potrebne mašine in izvirno ru-sovsko (rigajsko) laneno seme, pa tudi poljedelsko orodje, ki se je iz državne subvencije nakupilo za podružnice. Ako želijo podružnice ali posamezni udje kako posebno kmetijsko orodje kakoršne koli vrste ali pa kakšne posebne pridelke ali izdelke na ogled postaviti, so uljudno naprošeni, naj jih pripeljejo za ta dan v razstavo, za-znamovane, kaj so in čigavi so.

* (Kako se je nemškutar spreobrnil), poroča zadnji „Slov. Gosp.“ takole: Pretekli teden je bilo v Mariboru nabiranje vojakov (rekrutiranje). Neki N., znan kot strašen nemškutar iz okolice, je bil neki dan zlo razkačen in je hudo psoval po mestu, med drugimi pa tudi rekel: Bil sem dozdej najhujši nem-škutar, bil sem zato pri vseh ferfassungstagih in po-vsod sem delal le samo za ferfassungstrajlarje in proti Slovincem, pa kaj imam zdaj za to hudo nemškutarijo? Mislil sem, da mi nobenega sina ne bodo k vojakom vzeli, če bom prav nemškutaryl, zdaj pa so mi en dan vzeli dva. Presneta para, to imam zdaj plačilo za nemškutarenje!“ Tako in enako plačilo zasluži vsak nemškutar.

* (Nova čitalnica.) Osnovni odbor na-rodne čitalnice v Materiiji naznan a: Deželna vlada v Trstu je z odpisom 1. aprila t. li šte. 2699 potrdila pravila naše čitalnice. Vabijo se uljudno zdaj do-moljubi domači in sosednji k pristopu, da doseže društvo svoje občekoristne namene. Oglasi za to se lahko pošiljajo začasnemu tajniku g. Zupančiču v Ma-teriji, Društvenim namenom je gospodičina Negovetič-eva brezplačno odstopila prostorno sobo z vsem po-trebnim pohišjem v 1. nadstropji v svoji hiši. Srčna hvala jej za to rodoljubno žrtvovanje. Na noge tedaj domoljubi! Ne zaostajajmo vsaj z besedo, kedar se nam djanja kažejo ter pristopimo društvu, katero od nas tirja le majhne žrtve, a obeta nam lepega sada.

* (Popravek.) Več dijakov sedmega in osmega gimnazijalnega razreda v Ljubljani nas je prosilo, da popravimo, kar nam je nedavno pisal naš ljubljanski dopisnik o podučevanju ruskega jezika na ondodni gim-naziji. Kei so dijaki sami gotovo najbolj podučeni o

tem, radi ustrezamo njih želji. Po njih razjasnilu je stvar taka-le: G. prof. Marn ne bo učil ruskega jezika niti za vso gimnazijo, niti za posamezne razrede ali oddelke, pač pa je že od začetka letošnjega šolskega leta podučeval sedmo — in osmošolce v govorništvu in na podlagi staroslovenščine, ki se itak na gimnaziji uči, razlagal tudi sedanje oblike drugih slovanskih je-zikov; učenje kacega posebnega slovanskega jezika ni nameravano, ampak le nekako primerjajoče slovansko jezikoslovje; da se torej često govori o českem, srb-skem itd. jeziku, je po tem samo razvidno, a g. Marnu bi vsakdo krivico storil, kdor bi ga hotel zaradi tega že šteti med rusofile.

* („Pavliha“). Naše čitatelje še enkrat opo-minjamo na Levstikov šaljivi list „Pavliha“, ki bo de v kratkem začel izhajati na Dunaji. Po kruholovnih la-žeh, ktere je nezmožen Levstikov tekmeec raznesel po svetu, štejem si v svojo dolžnost iz vsega srca pripo-ročati Levstikov list: od pametnega občinstva pa se nadejamo, da bo de z obilnim naročevanjem pokazalo, da na pravno slovansko srce nimajo vpljiva umazane laži, tem manj ako izhajajo iz domačega tabora — v nenravnosti vendar za božjo voljo ne bomo hoteli biti solidarni. Od Levstikovega takta smemo pričakovati, da bo de njegov list tudi v sedanjih pomirljivih časih z veseljem bral vsak Slovenec.

* (O novih ministrih) beremo v stari „Presse“: Distler, kakih 50 let star, rojen Dunajčan, je kot uradnik poprej delal v Insbruku, Krakovem in na Dunaji. Depretis rojen italijansk Tirolec je pri vseh razumnih obrtnikih v dobrem spominu kot prijatelj svo-bodne trgovine in obrtnije znan po kupčijskih pogodbah, ki jih je sklenil v dobi sistiranja in kasneje. Baron Wüllerstorff ga je leta 1865 poklical v kupčijsko mi-nisterstvo iz Trsta, kjer je bil predstojnik centralne morske uradnije.

* (Bogatini Kljun.) V vseh časnikih je bilo 12. t. m. brati, ka je šel dr. Kljun v Švico na odpust, da bi se tam po hudih poslih nekoliko okrepeal. Istina je, da je šel svojo „vilo“ v mestu Lucernu gledat, katero je kupil za 80.000 frankov. Nadejati se je, da bo de najbrž tam svoje na tako zvitih potih pridobljene kapitale za vse slučaje na suho spravil, in da smo ga morebiti tako rešeni za vse žive dni.

* (Ogerski primas.) „M. Allam“, organ ogerskega primasa trdi, da Simor svojim škofovskim tovarišem ni postal nezvest in da v zvezi z vsemi oger-skimi škofi dosledno zagovarja stališče, na katerem stoji koncilaska manjšina, in katero je francoski škof Dupanloup preciziral.

* (Opis in zgodovina Trsta in nje-go-ve okolice), katero izdaja marljivi ljudski pisatelj g. J. Godina — Vrdelski v Trstu, je prišla te dni v 1. snopiči na svetlo. Kujižica je prav umljivo pisana in obeta mnogo zanimivega berila. Naj bo de čitajoče-mu občinstvu srčno priporočena.

* (Dr. Giskra) je bajé prosil, naj bi ga cesar povzdignil v baronski stan. Sic transit gloria democra-tiae teutonicae!

* (Feldmaršal Hess) je 13. t. m. na Dunaji umrl.

Poslano.

Ljubljana 14. aprila 1870.

Zastop banke „**SLAVIJE**“ sta prevzela za Brdo (Podpeč) gospod Franc Lunder, za Mokronog mesto odstavljenega Lenarta Pibernika gospod Dragotin Zajec, kar naznanja

Ivan Železnikar,
inšpektor in organizator.

Poslano.

Zastop „**SLAVIJE**“ je prevzel za bovšk. okraj gosp. Alojz Sorč, za Kobarid in okolico gospi Janez Bandel, za tominski okraj gosp. Daniel Feigel in za kanalski okraj gosp. Ivan Širca.

V Gorici dne 12. aprila 1870.

Jan. Jereb,
uradnik in organizator.

Sreča cvete v vinogradu!

250.000 m.

znaša glavni dobitek od sl. državne vlade dovoljenega in garantiranega

denarnega žrebanja.

28.900 dobitkov se bo v malih mesecih gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po 250.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 20.000, 15.000, 12.000, 10.000, 8000, 6000, 21krat 5000, 39krat 3000, 126krat 2000, 206krat 1000, i. t. d.

Prihodnji dobitki se bodo uradno potegnili že **20. aprila** in velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 4 —

1 pol " " " f. 2 —

1 četrt " " " f. 1 —

ako se mi pošilja denar v avstrijskih bankovih.

Vsakdo dobože izvirne državne srečke sam v roke in je država postavila najboljša poroštva, da se bodo dobitki izplačali.

Vsa naročila bomo takoj največjo paznostjo izvršili, prideli uradne črteže in dajemo vsakojaka izpovedanje brezplačno. Po dovršanem žrebanju se bode zanesljivo poslali vsem deležnikom uradna lista in pa dobitki.

Žrebanje teh veličastnih kapitaljskih srečk se bo v kratkem vršilo in ker bo bržkone mnogo deležnikov, naj se izvoli brž ko brž neposredno name obrniti, kdor želi srečke pod geslom „Sreča cvete v vinogradu“ iz moje kupčije dobiti.

J. Weinberg junior,

Staatseffectenhandlung, Hohe Bleichen Nr. 29 in Hamburg. (6)

1000 vedrov vina

letnikov 1866, 1867, 1868, 1869, najbolje vrste iz pohorskih vinogradov se bode

v sredo 20. aprila 1870

v vinograjski kleti podpisanega, t. j. v Polani (poleg gorénjih Hoč) hišno število 51 prostovoljno prodajalo v očitni dražbi.

Za tuje kupce bodo pripravljene vozovi, ki jih peljajo k vinogradu.

Anton Kanduth,

Schillerstrasse Nr. 167 v Mariboru.

Wehler & Wilson od 70 f. počenski.

ZALOGA pravih ameriksanskih mašin za šivanje

od El. Howe-a in Wheler & Wilson-a za krojače, črevljarje in dom. rabo.

Plaćje se tudi v obrokih.

potem ročne mašine z veriženjem in dvojnim prešivanjem. Uk je brez plače.

J. LEEB,

krojaški mojster na graščinskem trgu v Mariboru. (4)

Kočna mašina od 22 f. počenski.

Izdatelj in vrednik Anton Tomšič.

Izvirne državne srečke se smejo povsod kupovati in igrati.

Ponudite sreči roko!

250.000.

kot najviši dobitek ponuja najnovejše veliko žrebanje, ktero je visoka vlada privolila in garantirala.

Potegnili se bodo samo dobitki in sicer po gotovem črtežu se bo v malih mesecih 28.900 dobitkov gotovo določilo, med temi so glavni dobitki po M. 250.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 2krat 20.000, 3krat 15.000, 4krat 12.000, 4krat 10.000, 5krat 8000, 7krat 6000, 21krat 5000, 35krat 3000, 126krat 2000, 205krat 1000, 255krat 500, 350krat 200, 13.201krat 110 itd.

Prihodnje dobitno žrebanje te velike od države garantirane denarne igre je uradno določeno in se bo vršilo

že **20. aprila 1870**

in zanj velja

1 cela izvirna državna srečka le f. 4. —

1 pol " " " f. 2. —

1 četrt " " " f. 1. —

ako se ta svota dopošlje v avstrijskih bankovih.

Vsa naročila se takoj izvrše z največjo skrbnostjo, in dobi vsakdo od nas izvirne državne srečke sam v roke.

Naročilom se potrebni uradni črteži gratis pridaže in po vsakem žrebanju pošljemo svojim deležnikom brez naročila uradne liste.

Dobitki se pošteno plačajo pod državno garantijo, in se ali neposredno pošiljajo ali po želji deležnikom izvršujejo po naših zvezah v vseh večih mestih Avstrije.

Naš debit je zmerom srečen in smo nedavno imeli med drugimi bistvenimi dobitki 3krat prvi glavni dobitek pri treh igrah vsled oficijelnih dokazov in smo jih našim deležnikom sami plačali.

Seveda se sme pri tako solidnem početju povsod gotovo računati na živo udeleževanje, torej naj se že zaradi bližnjega žrebanja vsa naročila brž ko brž pošljejo na

S. Steindecker & Comp.,

bakina in menjiška kupčija v Hamburgu.

Kupujejo in prodajajo se vsakojake državne obligacije, železniške akcije in posojilne srečke.

Da bi se nihče ne mogel motiti, izrečno pristavljamo, da ne bo nobenega enacega od države res garantiranega žrebanja pred zgorej uradno po črtežu odločenem žrebnem obroku, in da moramo vsem tirjavam kolikor mogoče ustreči, naj se izvolijo naročila na naše izvirne drž. srečke brž ko brž neposredno nam poslati. Z. p. (6)

Velika sreča na ponudbo.

Izvirne državne srečke s premiji (original-staats-prämien-loose) se smejo povsod kupovati in igrati.

„Božji blagoslov pri Cohn-u!“

Najnovejše, zopet izdatno z dobitki pomnoženo izžrebanje kapitalij uad

4 milijone.

Izžrebanje garantuje in izvršuje sama državna vlada. (9)

Srečkanje se začne **20. t. m.**

Le 4 goldinarje avst. vr. ali 2 goldinarja avst. vr. ali 1 goldinar avst. vr.

velja od države garantirana prava izvirna srečka (ne prepovedane promesa) in sem od države pooblaščen te prave izvirne državne srečke za frankovano poslan denar razpošiljati tudi v najdaljše kraje.

Potegnili se bodo samo dobitki.

Glavni dobitki znašajo 250.000, 200.000, 190.000, 180.000, 170.000, 165.000, 162.000, 160.000, 155.000, 150.000, 100.000, 50.000, 40.000, 30.000, 25.000, 2krat po 20.000, 3krat po 15.000, 4krat po 12.000, 5krat po 10.000, 5krat po 8000, 7krat po 6000, 21krat po 5000, 4krat po 4000, 36krat po 3000, 126krat po 2000, 6krat po 1500, 5krat po 1200, 206krat po 1000, 256krat po 500, 350krat po 200, 17.850krat po 110, 100, 50, 30.

Nobena srečka ne dobi manj kakor vrednost 2 tolarjev.

Uradni zapisnik izžrebanih srečk in dobljeni denarji

se razpošiljajo pod državno garantijo takoj po izžrebanju na vsacega udeleženca za nezljivo in tajno.

Moja kupčija je kakor znano najstarejša in najsrečnejša, ker sem že mnogim udeležencem v teh krajih izplačal najviše glavne dobitke 300.000, 225.000, 150.000, 125.000 večkrat 100.000, nedavno veliko srečko in pred kratkim 28. preteklega meseca že zopet najviši glavni dobitek na Dunaji.

Las. Sam. Cohn v Hamburgu.

glavni komptoir, bakina in menjiška kupčija.

Epileptični krč (božjast)

pismeno zdravi specialni zdravnik za božjast doktor **O. Killisch v Berlinu,** zdaj: Louisenstrasse 45. — Ozdravil jih je že nad sto. (11)

POZOR!

V moji trgovini blizu kolodvora nasproti kavarne „Ginnasio“ **V TRSTU**

dobiva so izvrstno špecerijsko blago na drobno in debelo po zelo nizki ceni; in sicer:

Mandorle, rozine, cibebe, riža (laško pšeno), okusno laško olje

vsake vrste od 32 do 60 soldov funt.

Kava: Rio od 32 do 44 sold. funt.

Kava: Portorico od 50 do 52 sold. funt.

„ St. Domingo „ 48 „ — „

„ Ceylon 56 „ 60 „

„ Laguayra 48 „ — „

„ St. Jago 60 „ 64 „

Tudi kupujem: fižol, maslo in zrnje vsake vrste. (3)

S zagotovilom, da točno in hitro ustrezem željam, priporočujem se čestitemu občinstvu.

Miha Truden.

Lastniki: Dr. Jože Vošnjak in drugi.

Tiskar Eduard Janžič.